

Súd: Okresný súd Bardejov
Spisová značka: 6Vyd/2/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8222202245
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 09. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Tomáš Saraka
ECLI: ECLI:SK:OSBJ:2025:8222202245.3

Uznesenie

Okresný súd Bardejov vo veci navrhovateľky A. B., C. D., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom XXX XX D. XX, za účasti 1./ D. E., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom XXX XX D. XX, X./ F. E., C. G., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom XXX XX D. XX, 3./ Slovenský pozemkový fond, so sídlom Búdková 36, 817 15 Bratislava, IČO: 17 335 345 a 4./ LESY Slovenskej republiky, štátny podnik, so sídlom Nám. SNP 8, 975 66 Banská Bystrica, IČO: 36 038 351, o návrhu na vydanie rozhodnutia o potvrdení vydržania práva zodpovedajúceho vecnému bremenu takto

rozhodol:

I. V konaní prerušenom uznesením Okresného súdu Bardejov, č. k. 6Vyd/2/2022-114 zo dňa 07.12.2023 sa pokračuje.

II. V konaní sa ako s navrhovateľkou pokračuje s H. I. J., C. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. XXX ako s dedičkou navrhovateľky A. B., C. D., naposledy bytom D. XX, zomrelej dňa 18.10.2023.

III. Návrh na začatie konania o potvrdení vydržania zamietam.

IV. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Navrhovateľka sa návrhom podaným na tunajšom súde dňa 29.11.2022 domáhala, aby súd vydal uznesenie, ktorým potvrdí vydržanie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu spočívajúceho v práve pešieho prechodu a prejazdu motorovým vozidlom v prospech nehnuteľnosti - parcely CKN č. XX o výmere 879 m², druh pozemku: zastavaná plocha a nádvorie, evidovanej Okresným úradom Bardejov, katastrálnym odborom pre okres F., obec a katastrálne územie D. na liste vlastníctva č. XX, a to cez parcelu CKN č. XX o výmere 543 m², druh pozemku: zastavaná plocha a nádvorie, evidovanej Okresným úradom Bardejov, katastrálnym odborom pre okres Bardejov, obec a katastrálne územie D. na liste vlastníctva č. XXX.

2. Svoj návrh odôvodnila tým, že je výlučnou vlastníčkou nehnuteľnosti - parcely CKN č. 86, na ktorej má postavený rodinný dom so súp. č. XX, ktoré sú zapísané na LV č. XX, pre okres Bardejov, k. ú. D. a že D. E. a F. E., C. G. sú bezpodielovými spoluvlastníkmi nehnuteľnosti - parcely CKN č. XX o výmere 543 m², zastavaná plocha a nádvorie zapísanej na LV č. XXX, pre okres Bardejov, k. ú. D.. Tvrdila, že parcely CKN č. XX L. XX sú susediacimi parcelami, pričom v minulosti tvorili jednu parcelu, ktorej spoluvlastníkmi boli dvaja bratia L. B. a J. B. s tým, že na jednej polovici si postavil dom J. B., t. č. na parcele CKN č. XX a L. B. ostal bývať v rodičovskom dome, ktorý stál na druhej polovici, t. č. na parcele CKN č. XX. Podľa tvrdenia navrhovateľky vo výpise z vložky č. 10, obec D. je zapísaná k danej parcele poznámka „Vzájomná služobnosť prechodu vozom aj dobytkom pres parc. č. XX/vid čd.XXXX/XXXX.“ Uviedla, že L. B. sa odsťahoval do USA a jeho dedičia jeho dom a spoluvlastnícky podiel na pozemku predali A. E., pričom J. B. bol starým otcom manžela navrhovateľky a prechod cez pozemok bol taký široký, že cezeň mohol prejsť voz a neskôr aj traktor. V návrhu ďalej tvrdila,

že v roku 1938 došlo k rozdeleniu spoločnej parcely, avšak nedošlo k zápisu vyššie uvedenej ľarchy a hoci vynaložila všetko úsilie potrebné na to, aby listinu, na základe ktorej došlo k zápisu vzájomnej služobnosti, vyhľadala a doložila do konania ako dôkaz, touto nedisponuje ani Okresný úrad Bardejov, katastrálny odbor, ani žiaden z miestnych archívov a je možné, že vzhľadom na vojnové roky sa daná listina stratila, prípadne zničila. Napriek tomu podľa navrhovateľky do roku 2005, kedy zomrel jej manžel, vlastníci parcely CKN č. XX CKN č. XX vzájomne rešpektovali ich vzájomné právo prechodu cez uvedené parcely, no po smrti jej manžela vlastníci parcely CKN č. XX zakázali jej prechádzať cez túto parcelu na parcelu CKN č. XX motorovým vozidlom. V roku 2022 začali už zamykať aj vstupnú bránu a tým jej bránia v prístupe k vlastnej nehnuteľnosti, preto je nútená prechádzať cez pozemok patriaci tretej osobe cez odhradené pletivo a ani jej príbuzní ju už nemôžu navštevovať, nakoľko zamykaním brány je im bránené v prístupe. Navrhovateľka je toho názoru, že vychádzajúc z listiny č. XXXX/XXXX, ktorou došlo k zriadeniu vzájomnej služobnosti prechodu vozom aj dobytkom pres parc. č. XX, a zo skutočnosti, že táto služobnosť sa nepretržite a bez akýchkoľvek námietok realizovala od roku 1937 až do roku 2005, už zo strany jej právnych predchodcov došlo podľa nej k vydržaniu vecného bremena spočívajúceho v práve prejazdu a pešieho prechodu. Tvrdila, že tento stav bol vlastníckmi parcely CKN č. XX dlhodobo rešpektovaný, preto je zrejme, že sú si vedomí jej práv, pričom ona k svojmu pozemku nemá inú prístupovú cestu, lebo na jeho zadnej strane sa síce nachádza provizórna cesta, no táto toho času nie je v takom stave, aby bola riadne užívaná schopná a bezpečná pre prechod. Citujúc § 134 ods. 1 a 3, § 151n ods. 1 a 3 a § 151o ods. 3 Občianskeho zákonníka a § 359a Civilného mimosporového poriadku žiadala vyhovieť svojmu návrhu.

3. Na preukázanie tvrdených skutočností navrhovateľka predložila tunajšiemu súdu LV č. XX L. XXX pre k. ú. D., výpis z PKV č. XX k. ú. D., kúpnu zmluvu zo dňa 19.04.1960, čestné prehlásenie krsnej dcéry navrhovateľky, žiadosť o identifikáciu parcely a odpoveď Okresného úradu Bardejov - katastrálneho odboru. Po výzve súdu zo dňa 26.01.2023 predložila ako ďalšie dôkazy svoj rodný list, jej sobášny list, rodný a úmrtý list A. B., rodný a úmrtý list I. B. a úmrtý list J. B.. Po ďalšej výzve súdu zo dňa 24.02.2023, v ktorej súd poukázal na dôkaznú povinnosť navrhovateľky a upovedomil ju, že bez preukázania identifikácie návrhom dotknutých parciel a bez preukázania existencie právneho titulu (dokladu o zriadení vzájomnej služobnosti), oprávňujúceho navrhovateľku pre vstup do dobromyseľnej držby práva prechodu nie je možné jej návrhu vyhovieť, nakoľko uplatnila si nárok na potvrdenie vydržania, aj keď si je vedomá, že v čase jeho podania uvedené nemá preukázané navrhovateľka predložila ako dôkazy tiež opätovnú žiadosť o identifikáciu parcely zo dňa 08.03.2023 a odpoveď Okresného úradu Bardejov, katastrálneho odboru zo dňa 15.03.2023.

4. V priebehu konania, dňa 18.10.2023 navrhovateľka zomrela. Uznesením zo dňa 07.12.2023 č. k. 6Vyd/2/2022-114 preto súd prerušil konanie do právoplatného skončenia dedičského konania vedeného na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. 6D/65/2023.

5. Z dedičského spisu Okresného súdu Bardejov sp. zn. 6D/65/2023 a z v ňom sa nachádzajúceho uznesenia o dedičstve zo dňa 21.12.2023 bolo zistené, že poručiiteľka nezanechala závet ani listinu o vydedení, podľa schválenej dohody dedičov o vyporiadaní dedičstva nadobudla dedičstvo, ktoré tvorili okrem iného nehnuteľnosti v okrese Bardejov, obec D., k. ú. D., zapísané na LV č. XX, a to parcely registra C KN číslo XX, zastavaná plocha a nádvorie o výmere 879 m² a CKN č. XX, záhrada o výmere 394 m² a rodinný dom súp. č. XX s prísl. postavený na parcele CKN XX, v celosti PaedDr. I. J., C. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. XXX. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 21.12.2023.

6. Podľa § 165 ods. 1 CSP len čo odpadne prekážka, pre ktorú sa konanie prerušilo, pokračuje súd v konaní i bez návrhu. Ak je konanie prerušené, nevykonávajú sa procesné úkony; plynúce procesné lehoty sa prerušujú. Ak sa v konaní pokračuje, začínajú lehoty plynúť znova (§ 165 ods. 2 CSP).

7. Nakoľko uznesením zo dňa 07.12.2023 bolo konanie prerušené do právoplatného skončenia konania vedeného na tunajšom súde pod sp. zn. 6D/65/2023, pričom zo spisu tunajšieho súdu sp. zn. 6D/65/2023 vyplýva, že uvedené konanie už bolo právoplatne skončené, odpadla prekážka, pre ktorú sa konanie prerušilo, a tak súd postupujúc podľa § 165 ods. 1 CSP bez ďalšieho rozhodol, že v prerušenom konaní sa pokračuje (prvý výrok uznesenia).

8. Podľa § 63 ods. 1, 2 a 3 CSP, ak strana zomrie počas konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončí, súd posúdi podľa povahy sporu, či má konanie zastaviť, alebo či v ňom môže pokračovať. V konaní súd

pokračuje najmä vtedy, ak ide o majetkový spor. Súd rozhodne, že v konaní pokračuje s dedičmi strany, prípadne s tými, na ktorých podľa výsledku dedičského konania prešlo právo alebo povinnosť, o ktorú v konaní ide, a to len čo sa skončí konanie o dedičstve. Ak to povaha sporu pripúšťa, môže sa v konaní pokračovať aj pred skončením konania o dedičstve.

9. Podľa § 65 ods. 1, 2 a 3 CSP právny nástupca podľa § 63 a 64 prijíma stav konania ku dňu zániku procesnej subjektivity svojho predchodcu. Procesné lehoty sa zánikom procesnej subjektivity prerušujú. Právnomu nástupcovi podľa odseku 1 začne plynúť nová procesná lehota doručením uznesenia podľa § 63 alebo § 64.

10. V zmysle rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/379/2013, alebo 7Cdo/106/2011 „ak účastník konania (fyzická osoba) stratí spôsobilosť byť účastníkom konania v dôsledku smrti, súd pokračuje v konaní s dedičmi účastníka konania. Dedičia ako univerzálni právni nástupcovia vstupujú do postavenia poručiteľa (pôvodného účastníka konania).“

11. V danom prípade navrhovateľka zomrela počas konania skôr ako sa konanie právoplatne skončilo. Nehnuteľnosti, ku ktorým podľa návrhu má byť potvrdené vydržanie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, nadobudla v celosti H. I. J., ako je zrejmé aj z aktuálneho zápisu na LV č. XX pre k. ú. D.. Keďže ide o majetkový spor, postupujúc podľa § 63 ods. 2 CSP a § 65 ods. 3 CSP súd týmto uznesením vydaným po skončení dedičského konania rozhodol, že v konaní ako s navrhovateľkou pokračuje s dedičkou navrhovateľky H. I. J. (druhý výrok uznesenia).

12. Podľa § 359d ods. 1, ods. 2 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len ako „CMP“), konanie o potvrdení vydržania sa začína len na návrh. Návrh na začatie konania o potvrdení vydržania musí obsahovať okrem všeobecných náležitostí podania opísanie skutočností, z ktorých vyplýva, že navrhovateľ splnil predpoklady pre nadobudnutie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti alebo práva zodpovedajúceho vecnému bremenu vydržaním, označenie nehnuteľnosti podľa údajov z katastra nehnuteľností a označenie dňa, keď navrhovateľ nadobudol vlastnícke právo k nehnuteľnosti alebo právo zodpovedajúce vecnému bremenu vydržaním. Skutočnosti podľa prvej vety musí navrhovateľ osvedčiť.

13. Podľa § 359e ods. 1 CMP, ak sa návrh na začatie konania o potvrdení vydržania neodmietne podľa § 8 ods. 1, súd preskúma, či navrhovateľ osvedčil, že nadobudol vlastnícke právo k nehnuteľnosti alebo právo zodpovedajúce vecnému bremenu vydržaním. Súd môže sám vykonať potrebné šetrenia na overenie správnosti tvrdení navrhovateľa alebo môže vyzvať navrhovateľa, aby označil ďalšie dôkazy na preukázanie skutočností, z ktorých vyplýva, že splnil predpoklady pre nadobudnutie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti alebo práva zodpovedajúceho vecnému bremenu vydržaním.

14. Podľa § 359e ods. 2 CMP, súd návrh na začatie konania o potvrdení vydržania uznesením zamietne, ak zistí, že nie sú splnené podmienky na vydanie vyzývacieho uznesenia podľa § 359f ods. 1.

15. Podľa § 359e ods. 3 CMP, o odmietnutí alebo o zamietnutí návrhu na začatie konania o potvrdení vydržania rozhoduje súd bez vyjadrenia ostatných účastníkov konania a bez nariadenia pojednávania; uznesenie súdu o odmietnutí alebo o zamietnutí návrhu na začatie konania o potvrdení vydržania podľa odsekov 1 a 2 sa doručuje len navrhovateľovi.

16. Podľa § 129 ods. 1 a 2 aktuálneho Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) držiteľom je ten, kto s vecou nakladá ako s vlastnou alebo kto vykonáva právo pre seba. Držať možno veci, ako aj práva, ktoré pripúšťajú trvalý alebo opätovný výkon.

17. Podľa § 130 ods. 1 OZ ak je držiteľ so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný o tom, že mu vec alebo právo patrí, je držiteľom oprávneným. Pri pochybnostiach sa predpokladá, že držba je oprávnená.

18. Podľa § 134 ods. 1 až 4 OZ oprávnený držiteľ sa stáva vlastníkom veci, ak ju má nepretržite v držbe po dobu troch rokov, ak ide o hnutel'nosť, a po dobu desať rokov, ak ide o nehnuteľnosť. Takto nemožno nadobudnúť vlastníctvo k veciam, ktoré nemôžu byť predmetom vlastníctva, alebo k veciam, ktoré môžu byť len vo vlastníctve štátu alebo zákonom určených právnických osôb (§ 125). Do doby podľa odseku 1 sa započíta aj doba, po ktorú mal vec v oprávnenej držbe právny predchodca. Pre začiatok a trvanie doby podľa odseku 1 sa použijú primerane ustanovenia o plynutí premlčacej doby.

19. Podľa § 151o ods. 1 až 3 OZ vecné bremená vznikajú písomnou zmluvou, na základe závetu v spojení s výsledkami konania o dedičstve, schválenou dohodou dedičov, rozhodnutím príslušného orgánu alebo zo zákona. Právo zodpovedajúce vecnému bremenu možno nadobudnúť tiež výkonom práva (vydržaním); ustanovenia § 134 tu platia obdobne. Na nadobudnutie práva zodpovedajúceho vecným bremenám je potrebný vklad do katastra nehnuteľností. Zmluvou môže zriadiť vecné bremeno vlastník nehnuteľnosti, pokiaľ osobitný zákon nedáva toto právo aj ďalším osobám. Ak nie je vlastník stavby zároveň vlastníkom príslušného pozemku a prístup vlastníka k stavbe nemožno zabezpečiť inak, súd môže na návrh vlastníka stavby zriadiť vecné bremeno v prospech vlastníka stavby spočívajúce v práve cesty cez príslušný pozemok.

20. Konanie o potvrdení vydržania pozostáva z dvoch fáz. Prvá fáza je konanie o vydaní vyzývacieho uznesenia a druhá po vydaní vyzývacieho uznesenia. V rámci prvej fázy konania súd návrh zamietne, ak nie sú splnené podmienky pre vydanie vyzývacieho uznesenia, teda skúma, či navrhovateľ osvedčil splnenie predpokladov vydržania. Vychádza pritom z opísania skutkových okolností navrhovateľom v návrhu a ním označených, predložených dôkazov.

21. Inštitút vecných bremien sa stal súčasťou vtedy ešte československého právneho poriadku od počiatku 50-tych rokov, kedy došlo v Občianskom zákonníku číslo 141/1950 Sb. k zjednodušeniu dovtedajšej úpravy služobností a reálnych bremien a na ich základe k zavedeniu vecných bremien (§ 166 a nasl.). Úprava vecných bremien zaradená do tohto Občianskeho zákonníka bola účinná od 01.01.1951 do 31.03.1964. K vzniku vecných bremien mohlo vtedy prísť aj vydržaním, za predpokladu držby práva v zmysle § 143 (výkonu práva pre seba), oprávnenej držby v zmysle § 145 (držiteľ musel byť so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu právo prináleží) a uplynutia stanovenej doby držby - 10 rokov podľa § 116 ods.1 Občiansky zákonník č. 40/1964 Zb. od 01.04.1964 úpravu vecných bremien takmer vylúčil, ich problematike boli venované len dve stručné ustanovenia, kde v § 495 sa vymedzoval pojem vecných bremien (ods. 3) a dovolený spôsob ich vzniku (ods. 1) a § 506 obsahoval prechodné ustanovenia o možnosti ich obmedzenia alebo zrušenia. Po nadobudnutí účinnosti zákona č. 40/1964 Zb. sa mohol uplatniť len jediný všeobecný spôsob vzniku vecných bremien - zo zákona (§ 495 ods. 1), najmä nebolo možné ich zriaďovanie na základe zmluvy. Zákomom č. 131/1982 Zb. ktorým sa novelizoval Občiansky zákonník bola úprava vecných bremien podstatne rozšírená, bol možný vznik vecného bremena výkonom práva, ďalšou etapou bolo spresnenie tejto regulácie zákonom č. 509/1991 Zb. ktorá je v súčasnosti (s ďalšími drobnjšími zmenami) obsahom súčasného §151n a nasl. Občianskeho zákonníka. V súvislosti so skoršími právnymi úpravami vo vzťahu k vzniku vecného bremena je treba zdôrazniť všeobecne platnú zásadu, podľa ktorej pre vznik práva z vecného bremena je rozhodujúci právny stav, ktorý tu bol v čase vzniku tohto práva. Iba vtedy, ak to zákon *expressis verbis* ustanovil, je treba aplikovať novšiu právnu úpravu. Vo vzťahu k dobe potrebnej pre započítanie času potrebného pre vydržanie vecného bremena treba spomenúť prechodné ustanovenie, § 865 ods. 3 OZ podľa ktorého do času uvedeného v ustanovení § 135a v znení zákona 131/1982 Zb. sa započíta aj čas, po ktorý občan alebo jeho právny predchodca mal vec nepretržite v držbe (§ 135a ods. 1) alebo nepretržite vykonával právo zodpovedajúce vecnému bremenu (§135a ods. 2) pred 1. aprílom 1983; tento čas však neskončí skôr, než uplynutím jedného roka od tohto dňa.

22. Občiansky zákonník teda počíta s možnosťou vzniku vecného bremena vydržaním (s výnimkou vecného bremena k stavbe, či k pozemku ktoré môžu byť len vo vlastníctve štátu či zákonom určených právnických osôb), keď uvádza, že vydržaním (výkonom práva) možno nadobudnúť právo zodpovedajúce vecnému bremenu s odkazom na § 134. Z tohto ustanovenia a okrem toho z úpravy držby (§ 129 a nasl.) vyplývajú nasledujúce podmienky pre nadobudnutie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu vydržaním. Prvá podmienka je, že subjektom práva vecného bremena sa môže stať ktorýkoľvek zo subjektov občianskoprávných vzťahov, môže to však byť len osoba, ktorá požíva ochranu v zmysle § 129 a nasl., teda tá, ktorá vykonáva právo zodpovedajúce vecnému bremenu pre seba (§ 129 ods. 1). Pritom podľa súdnej praxe platí, že skutočnosť, že sa niekto chová spôsobom, ktorý naplňuje možný obsah práva zodpovedajúceho vecnému bremenu (napr. prechádza cez cudzí pozemok) ešte neznamená, že je držiteľom vecného práva a je so zreteľom ku všetkým okolnostiam v dobrej viere o tom, že mu právo patrí, teda že je oprávneným držiteľom, a to ani v prípade, že pozemok, ku ktorému takéto právo vykonáva a ktorý je vo vlastníctve fyzickej osoby slúži k chôdzi a jazde tiež iným osobám (R 37/1992). Zároveň nestačí subjektívne presvedčenie držiteľa o tom, že právo mu prináleží, ale je treba, aby držiteľ bol v dobrej viere so zreteľom k všetkým okolnostiam, čo nemôže vychádzať len z posúdenia

jeho subjektívnych predstáv. Dobrá viera držiteľa sa musí vzťahovať aj k okolnostiam, za ktorých vôbec mohlo vecné bremeno vzniknúť, teda aj k právnomu dôvodu (titulu) ktorý by mohol mať za následok vznik práva (podporne rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 22Cdo 2887/2004). Otázka existencie dobrej viery sa posudzuje z hľadiska objektívneho, teda podľa toho, či držiteľ pri obvyklej opatrnosti, ktorú od neho možno požadovať nemal a nemohol mať pochybnosti, že mu právo zodpovedajúce vecnému bremenu prináleží. Súčasne platí, že pokiaľ sa nadobúdateľ nehnuteľnosti uspokojí iba s ústnym oznámením prevodcu, že s vlastníctvom nehnuteľnosti je spojené právo zodpovedajúce vecnému bremenu, pričom táto skutočnosť nie je uvedená v zmluve o prevode nehnuteľnosti a nadobúdateľ sa o existencii tohto práva nepresvedčí, nemôže byť so zreteľom ku všetkým okolnostiam v dobrej viere, že mu toto právo patrí, lebo pri obvyklej opatrnosti, ktorú po ňom možno požadovať, by si existenciu tohto práva, prípadne právneho titulu, ktorý mal za následok jeho vznik overil (Rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 22Cdo/2044/2000). Oprávneným držiteľom tohto práva je spravidla ten, kto vykonáva právo na základe právneho titulu, ktorý je neplatný, pričom oprávnený ani pri zachovaní obvyklej opatrnosti o tejto neplatnosti, resp. skutočnostiach ktoré ju spôsobujú nevie a nemusí vedieť a môže ísť aj o prípad tzv. domnelého právneho dôvodu držby, keď tu titul vôbec nie je, ale držiteľ práva je so zreteľom na všetky okolnosti v dobrej viere, že tu taký titul je. Súdna prax zároveň konštatuje, že o nadobudnutie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu vydržaním nejde vtedy, keď sa ten, kto právo vykonáva domnieva, že pozemok ku ktorému právo vykonáva a ktorý je vlastníctvom fyzickej osoby patrí obci aj keď tento pozemok slúži k chôdzi a prejazdu aj iným fyzickým osobám. V takom prípade totiž údajný oprávnený nie je v dobrej viere, že mu vo vzťahu k vlastníkovi pozemku, prípadne k jeho právnym predchodcom patrí právo chôdze a prejazdu cez daný pozemok, nakoľko samotný faktický výkon tohto práva k vydržaniu nestačí. Ďalšou podmienkou je nepretržitý desaťročný výkon práva, pričom po celú vydržaciú dobu musia byť stále zachované podmienky držby práva zodpovedajúceho vecnému bremenu a do desaťročnej doby môže si držiteľ započítať aj dobu, po ktorú nepretržite vykonával právo zodpovedajúce vecnému bremenu jeho právny predchodca. Keďže účinky vydržania nastávajú priamo zo zákona, ich splnením vzniká nielen právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ale vzniká aj jemu korešpondujúca povinnosť vecného bremena.

23. Užívanie veci na základe výprosy nemohlo viesť k vydržaniu. Výprosa predpokladá, že si „držiteľ“ neosobuje právo na vec, ale vykonáva držbu len preto, že si buď výslovne vyžiadal súhlas, alebo aspoň ho predpokladá (k tomu pozri napr. JUDr. Jaroslav Krajčo, Občiansky zákonník pre prax (komentár) Judikatúra NS SR, NS ČR, ESD, ESLP, vydavateľstvo EUROUNION, máj 2015, strana 1503 a tam citované rozhodnutie NS ČR 22Cdo 15/2006.)

24. Povinnosť tvrdiť a preukázať okolnosti, ktoré svedčia pre záver o existencii dobrej viery ťaží toho, kto tvrdí, že došlo k nadobudnutiu práva zodpovedajúceho vecnému bremenu vydržaním (podporne napr. NS ČR 22Cdo 1007/1998).

25. Navrhovateľka domáhala sa potvrdenia vydržania práva zodpovedajúceho vecnému bremenu spočívajúceho v práve pešieho prechodu a prejazdu motorovým vozidlom cez parcelu č. CKN XX o výmere 543 m², druh pozemku, zastavaná plocha a nádvorie, evidovanej na LV č. XXX pre k. ú. D., a to cez celú, keďže súčasťou návrhu nebol geometrický plán vyznačujúci rozsah vecného bremena. Vzhľadom na už uvedené predpoklady vydržania vecného bremena - práva cesty pre úspech jej návrhu preto bolo nevyhnutne potrebné, aby tvrdila a osvedčila jednak faktický stav užívania (držby práva) v celom rozsahu danej parcely, čo sa nestalo, aby osvedčila deň, keď nadobudla právo zodpovedajúce vecnému bremenu vydržaním (čo sa takisto nestalo, keď taký deň ani netvrdila) a aby osvedčila aj naplnenie subjektívnej a objektívnej stránky, ktorá ako už súd uviedol je naplnená vtedy, ak na strane držiteľa existuje právny dôvod, titul na takéto užívanie (výkon) alebo aspoň objektívne ospravedlniteľný omyl, že tu taký titul je. Ani toto sa počas celého konania napriek výzvam súdu nestalo.

26. Súd preto po preskúmaní návrhu navrhovateľky dospel k jednoznačnému záveru, že tomuto nie je možné vyhovieť. Predmetom, resp. objektom vecného bremena je zaťažaná nehnuteľnosť. Tu ako zaťaženie nehnuteľnosť navrhovateľka označila celú parcelu CKN č. XX o výmere 543 m². Na druhej strane v rozpore s tým sama v návrhu tvrdila, že prechod mal byť cez priestor (teraz už zamknutej) vstupnej bránky, k čomu však nepredložila žiadne grafické znázornenie a geometrický plán. Navrhovateľka tvrdila, že prechod cez pozemok bol taký široký, že cezeň mohol prejsť voz a neskôr aj traktor. Podľa čestného prehlásenia H. I. J. na č. I. 21 spisu bolo jej zabránené prejsť cez pozemok pána D. E. takým spôsobom, že bola zamknutá vstupná brána do dvora, cez ktorú predtým bežne prechádzali.

Navrhovateľka, pri podaní návrhu zastúpená advokátom, teda na jednej strane produkovala tvrdenia a dôkazy svedčiace pre záver o využívaní len časti označenej parcely CKN č. XX na prechod a prejazd, na druhej strane nepredložila žiaden dôkaz a geometrický plán na preukázanie a vyznačenie danej konkrétnej časti a v rozpore s vlastnými tvrdeniami domáhala sa rozhodnutia, kde ako zaťaženú označila celú nehnuteľnosť - parcelu CKN o výmere 543 m². Navrhovateľka neosvedčila, a ani len netvrdila, že by na prechod bola využívaná (a tým pádom mohlo dôjsť k vydržaniu vecného bremena) celá parcela CKN č. XX o výmere 543 m², čo vzhľadom na zákres na mape a jej čiastočné zastavanie (vid' č. I. 40 spisu) reálne ani fyzicky nebolo možné. Právo cesty nemôže byť vykonávané cez budovu. Z tvrdení navrhovateľky pritom vyplýva, že už v čase kedy malo dôjsť k rozdeleniu pôvodne jednej parcely na samostatné parcely dnes CKN č. XX L. XX na parcele CKN č. XX už stál „rodičovský dom“, a teda od počiatku nemohlo byť vykonávané právo prechodu a prejazdu cez celú parcelu, teda aj cez daný dom.

27. Navrhovateľka, domáhajúca sa potvrdenia vydržania práva zodpovedajúceho vecnému bremenu - prechodu a prejazdu cez celú parcelu CKN č. XX o výmere 543 m² teda podľa názoru súdu pre účely tohto (mimosporového) konania absolútne ničím neosvedčila, že predmetom vecného bremena by mala a mohla byť tu celá zaťažená nehnuteľnosť, teda parcela vo výmere až 543 m² a nie len jej časť, ako je to pri práve cesty cez pozemok typické a kedy je potrebné danú časť nehnuteľnosti jednoznačne vyznačiť v geometrickom pláne. Z tvrdení navrhovateľky a ňou predložených dôkazov ani len nemožno zistiť a identifikovať, či a ktorá časť danej parcely mala byť reálne využívaná na prechod a prejazd, a už len z toho dôvodu nebolo možné návrhu vyhovieť.

28. „Rozsah práva zodpovedajúceho vecnému bremenu treba tiež vymedziť presne a určito; pokiaľ ide o pozemky, musí byť vymedzený geometrickým plánom. Presné vymedzenie obsahu a rozsahu vecného bremena, ktoré bolo dané pri jeho zriadení či vzniku, nemožno svojpomocne meniť ani rozširovať...K zmluve, verejnej listine alebo inej listine o vecnom bremene k časti nehnuteľnosti treba pripojiť aj geometrický plán.“ (citované z Veľký komentár k Občianskemu zákonníku autorov Števček, M., Dulak, A., Bajánková, J., Fečík, M., Sedlačko, F., Tomašovič, M. a kol. Občiansky zákonník I., 2. vydanie, Praha: C.H.Beck, 2019. s.1369 a 1375, komentár k § 151n).

29. „Časť pozemku, pri ktorej došlo k vydržaniu vecného bremena, treba vyznačiť v geometrickom pláne.“ (opäť Veľký komentár k Občianskemu zákonníku autorov Števček, M., Dulak, A., Bajánková, J., Fečík, M., Sedlačko, F., Tomašovič, M. a kol. Občiansky zákonník I., 2. vydanie, Praha: C.H.Beck, 2019. s.1392, komentár k § 151o).

30. Navrhovateľka neosvedčila okolnosti odôvodňujúce začatie oprávnenej držby tvrdeného práva prechodu a prejazdu v tvrdenom rozsahu (celej parcely CKN XX), trvanie a nepretržitosť tejto držby a faktické dobromyseľné vykonávanie daného práva vo vzťahu k celej parcele CKN č. XX o výmere 543 m², a už preto jej návrhu nebolo možné vyhovieť. Nebol predložený, ani označený navrhovateľkou žiaden dôkaz o tom, cez ktorú konkrétnu časť parcely malo sa chodiť a jazdiť. Aj z jej tvrdení vyplýva, že sa tvrdené právo nevykonávalo a ani nemohlo vykonávať v rozsahu celej parcely.

31. Geometrický plán je technický podklad, ktorého význam pre právne vzťahy vyplýva z katastrálneho zákona. Geometrický plán je podľa § 3 vyhlášky č. 461/2009 Z. z., ktorou sa vykonáva katastrálny zákon č. 162/1995 Z. z., buď grafické znázornenie (i) nehnuteľností, ktoré vzniknú rozdelením alebo zlúčením nehnuteľností (vyjadruje stav nehnuteľností pred zmenou a po zmene s uvedením doterajších a nových parcelných čísel, výmer, druhov pozemkov a ďalších údajov), alebo (ii) vecného bremena k časti pozemku.

32. Z právnej úpravy je zrejmé, že treba rozlišovať medzi geometrickým plánom na účely rozdelenia alebo zlúčenia pozemku a plánom na znázornenie vecného bremena. Rozlišovaniu zodpovedá aj úprava plánu na účely zriadenia vecného bremena, ktorá je aktuálne obsiahnutá v smernici Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky na postup pri zápise, zmene a výmaze vecného bremena v súbore popisných informácií katastra nehnuteľností. Podľa § 3 ods. 4 tejto smernice rozsah vecného bremena k časti pozemku sa v súbore popisných informácií katastra nehnuteľností eviduje odkazom na číslo úradného overenia geometrického plánu. Časť pozemku dotknutá bremenom sa vyznačuje farebnými prerušovanými čiarami v grafickej časti geometrického plánu.

33. Ďalším dôvodom, pre ktorý návrhu nemožno vyhovieť, je, že navrhovateľka dôkazmi neosvedčila, ani neoznačila vôbec deň, keď mala nadobudnúť právo zodpovedajúce vecnému bremenu vydržaním. Podľa § 359j ods. 2 CMP uznesenie o potvrdení vydržania musí obsahovať označenie dňa, keď navrhovateľ nadobudol vlastnícke právo k nehnuteľnosti alebo právo zodpovedajúce vecnému bremenu

vydržaním. Keďže tu ide o návrhové konanie, bolo výlučne na navrhovateľke aby tvrdila a osvedčila deň, kedy malo dôjsť k nadobudnutiu práva zodpovedajúceho vecnému bremenu vydržaním, čo sa nestalo. Nie je úlohou súdu si tento deň domýšľať, mala ho uviesť a osvedčiť navrhovateľka (§ 359d ods. 2 CMP), čo sa nestalo a neboli predložené dôkazy a ani tvrdené skutočnosti na to, aby bolo možné tento deň akokoľvek identifikovať vo vzťahu k tomu rozsahu vecného bremena, ktorého sa navrhovateľka domáha.

34. Zároveň navrhovateľka napriek opakovaným výzvam súdu s poučením, že inak jej návrhu nebude možné vyhovieť (viď výzva zo dňa 24.02.2023) neosvedčila existenciu právneho titulu (dokladu o zriadení vzájomnej služobnosti) oprávňujúceho ju pre vstup do dobromyseľnej oprávnenej držby práva prechodu, čo je ďalší dôvod pre ktorý návrhu nemožno vyhovieť.

35. Súd podporne poukazuje napr. aj na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III.ÚS 227/09 zo dňa 28.07.2009, kde tento posudzoval ústavnú sťažnosť podanú sťažovateľkou, ktorá bola na základe podanej žaloby „o ochranu práva vecného bremena“ účastníčkou konania na strane žalobkyne vedeného Okresným súdom Považská Bystrica (ďalej len „okresný súd“). Domáhala sa ochrany práva vyplývajúceho z vecného bremena týkajúceho sa prechodu cez parcelu patriacu žalovanému, ktoré získala podľa jej tvrdenia na základe vydržania. Spor sa týkal parcely, ktorá tvorí najmenej sto rokov jediný možný prístup k sťažovateľkiným rodinným domom, ku garáži a ku všetkým ostatným nehnuteľnostiam. V konaní bolo vydané aj predbežné opatrenie, ktorým bol žalovaný zaviazaný umožniť sťažovateľke prechod cez predmetnú parcelu a ktoré bolo potvrdené nadriadeným súdom. Rozsudkom okresného súdu sp. zn. 5 C 180/2004 z 26. septembra 2005 bola žaloba sťažovateľky zamietnutá, tento rozsudok bol uznesením krajského súdu sp. zn. 5 Co 344/2005 zo 4. apríla 2007 zrušený a vec bola vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie. Okresný súd vec opätovne prerokoval a podanú žalobu rozsudkom sp. zn. 5 C 180/2004 z 8. októbra 2007 opätovne zamietol dovodiac, že sťažovateľka nepreukázala, že spornú plochu užívala dobromyseľne. Krajský súd rozsudkom sp. zn. 5 Co 8/2008 z 15. októbra 2008 prvostupňové rozhodnutie potvrdil a v dôvodoch uviedol, že aj keď právna úprava inštitútu vydržania podliehala v priebehu času zmenám, vo všeobecnosti možno konštatovať, že zákonnými podmienkami vydržania boli vždy oprávnená držba, uplynutie zákonom určenej doby a spôsobilý predmet vydržania. Medzi základné podmienky vydržania teda patrí oprávnená držba práva zodpovedajúceho vecnému bremenu. Oprávnenosť držby znamená, že osoba, ktorá právo vykonáva (drží), je so zreteľom na všetky okolnosti v dobrej viere, že z určitého právneho vzťahu, v skutočnosti domnelého, jej na jednej strane patrí právo k cudzej veci spôsobilé byť obsahom vecného bremena a že na druhej strane je niekto iný povinný strpieť výkon tohto práva. Podľa krajského súdu v prerokovanej veci podmienka oprávnenosti držby práva zodpovedajúceho vecnému bremenu sťažovateľkou preukázaná nebola, pretože na preukázanie dobrej viery nestačí len dokázať skutočnosť, že sťažovateľke, resp. jej právnym predchodcom určitú dobu nikto nebránil prechádzať cez pozemok žalovaného. Je potrebné preukázať aj to, že obsahom domnelého právneho vzťahu okrem výkonu práva je aj povinnosť vlastníka pozemku trpieť výkon sťažovateľkou tvrdeného práva. Vykonaným dokazovaním táto skutočnosť nebola preukázaná, v dôsledku čoho nemožno kvalifikovať držbu práva sťažovateľkou ako oprávnenú, ktorá je predpokladom vydržania práva zodpovedajúceho vecnému bremenu. Ústavný súd tieto závery označil za ústavne konformné.

36. Uvedená vysoká výmera navrhovateľkou označeného zaťaženého pozemku (543 m²) a jeho čiastočné zastavanie domom už v čase reálnej deľby podľa názoru súdu vylučuje, aby navrhovateľka, či jej predchodcovia boli presvedčení, že vydržali právo prechodu v takom rozsahu. Podľa názoru súdu cez celú výmeru parcely nemohli skutočne prechádzať vo vydržacej dobe, čo koniec koncov vyplýva aj z tvrdení navrhovateľky, ktorá tak sama uviedla dôvody pre nevyhovenie jej návrhu.

37. Za daných okolností, pri daných tvrdeniach a dôkazoch navrhovateľky otázku práva prechodu a prejazdu nie je možné riešiť v konaní o potvrdení vydržania, ktoré predpokladá jednoznačné a hodnoverné osvedčenie nadobudnutia práva zodpovedajúceho vecnému bremenu vydržaním. Súd poukazuje na to, že mimosporovým konaním o potvrdení vydržania nie je možné obchádzať sporové konanie o určenie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, ak existuje spornosť tohto práva, čo tu podľa obsahu návrhu existuje.

38. Ak navrhovateľka v návrhu cituje ust. § 151o ods. 3 OZ (aj ňou predložené rozhodnutie Centra právnej pomoci o priznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci a určení advokáta, rovnako ako predložené plnomocenstvo pre I. M. pritom smerovali k sporovému konaniu o zriadenie vecného

bremena spočívajúceho v práve cesty cez príľahlý pozemok), k tomu treba uviesť, že otázku zriadenia práva nevyhnutnej cesty nie je možné riešiť v tomto nespоровom konaní o potvrdení vydržania práva zodpovedajúceho vecnému bremenu.

39. Konanie o potvrdení vydržania je typickým mimospоровým konaním, ktoré zo svojej podstaty nemôže nahrádzať konania sporové smerujúce k určeniú vecného bremena či jeho zriadeniu. Najvyšší súd SR v uznesení, sp. zn. 9Cdo/239/2022 vo vzťahu ku konaniu o potvrdení vydržania vlastníckeho práva (platí aj pre konanie o potvrdení vydržania práva zodpovedajúceho vecnému bremenu) uviedol (bod 24 odôvodnenia), že v konaní o potvrdení vydržania podľa § 359a CMP sa predpokladá jednoznačné a hodnoverné osvedčenie nadobudnutia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam vydržaním. Podľa najvyššieho súdu „v konaní o potvrdení vydržania teda súd nenariaďuje pojednávanie, nevykonáva plnohodnotné dokazovanie, ale skúma osvedčenie relevantných skutočností navrhovateľom. Súd vydá vyzývacie uznesenie podľa § 359f CMP len vtedy, ak už vo fáze skúmania návrhu na začatie konania a dôkazných prostriedkov pripojených navrhovateľom za účelom osvedčenia relevantných skutočností, dospeje k záveru, že osvedčované skutočnosti sa súdu, so zreteľom na všetky okolnosti prípadu javia ako nanajvyš (vysoko) pravdepodobné. V prípade vážnych pochybností o uplatnenom nároku nie je namieste vydávať vyzývacie uznesenie (najmä s poukazom na zásadu hospodárnosti), a to ani s prihliadnutím na možnosť podať námietky osobami vymenovanými v § 359h CMP. Navrhovateľ domáhajúci sa vydania potvrdenia vydržania, však v takom prípade nemôže namietať odmietnutie prístupu k súdu, pretože má možnosť domáhať sa svojho nároku inými procesnoprávnymi prostriedkami v rámci sporového konania (napr. žalobou o určenie vlastníctva).

40. K tvrdeniam navrhovateľky o potrebe mať zjazdny prístup k svojmu domu a o jeho bránení preto súd uvádza, že v konaní o potvrdení vydržania nemožno ňou tvrdené spory riešiť. Zároveň konanie o potvrdení vydržania, ani určovacíu žalobu podľa § 137 písm. c) nemožno stotožňovať so žalobou o zriadenie vecného bremena podľa § 151o ods. 3, ktorá patrí medzi iné, v § 137 neuvedené súkromnoprávne žaloby. Ide o logicky protichodné a vzájomne sa vylučujúce rozhodnutia. Navrhovateľkou požadovaným potvrdením vydržania žiada sa o vydania rozhodnutia, ktoré má deklaratórne účinky, táto tvrdí, že právo tu už je, že vzniklo vydržaním, len ho treba deklarovať, zatiaľ čo rozhodnutie súdu o zriadení vecného bremena má konštitutívne účinky, konštituuje úplne nový, dosiaľ neexistujúci hmotnoprávny vzťah, vecné bremeno vzniká až právoplatnosťou rozhodnutia súdu o jeho zriadení a vyžaduje sa naň preto nevyhnutne iná, samostatná žaloba. Nič nebráni navrhovateľke, ak sa domnieva, že došlo k vydržaniu a že je namieste v sporovom konaní po riadnom kontradiktórnem dokazovaní na pojednávaní určiť existenciu práva zodpovedajúceho vecnému bremenu titulom vydržania domáhať sa primárnym petitom požadovaného určenia a eventuálnym petitom (pre prípad, ak by vykonaným dokazovaním v sporovom konaní nebolo preukázané, že jej toto právo zodpovedajúce vecnému bremenu patrí) požadovať zriadenie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, nie je to však možné riešiť v tomto mimospоровom konaní.

41. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov preto návrhu navrhovateľky nebolo možné vyhovieť, keďže napriek opakovaným výzvam navrhovateľke aj žiadosti na katastrálny odbor Okresného úradu Bardejov nebolo osvedčené splnenie podmienok na vydanie vyzývacieho uznesenia podľa § 359f ods. 1.

42. Podľa § 52 CMP, žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak, a keďže nebol zákonný dôvod na iné rozhodnutie o trovách konania, súd o nároku na náhradu trov konania rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku IV tohto uznesenia.

Poučenie:

Proti výrokom I a II tohto uznesenia odvolanie nie je prípustné. Proti výrokom III a IV tohto uznesenia možno podať odvolanie v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti ktorého rozhodnutiu smeruje.

Podľa § 363 CSP, v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 ods. 1 CSP) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 365 ods. 1 CSP, odvolanie možno odôvodniť len tým, že

a) neboli splnené procesné podmienky,

b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva

v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,

c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,

d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,

e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,

f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,

g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo

h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 62 ods. 1 CMP, odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Podľa § 62 ods. 2 CMP, odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.

Podľa § 62 ods. 3 CMP, ak odvolanie neobsahuje odvolacie dôvody alebo ak sú odvolacie dôvody nezrozumiteľné, súd vyzve odvolateľa na doplnenie odvolacích dôvodov.